

ВЪПРОСНИК ЗА ПРИЕМЕН ИЗПИТ ЗА КАНДИДАТ-ДОКТОРАНТИ, ФИНАНОВО И ДАНЪЧНО ПРАВО

ЧАСТ 1. ФИНАНСОВО ПРАВО

1. Финансовото право като отрасъл на действащото право на Република България. Обща характеристика. Предмет и метод на правно регулиране. Източници на Финансовото право.

2. Разграничение на Финансовото право от останалите правни отрасли. Съотношение между финансовото право и административното право.

3. Финансови правни норми. Същност, структура и видове. Особенности на финансовите правни норми. Финансов план. Тълкуване на финансовите правни норми. Действие на финансовите правни норми по време, място и по отношение на лицата. Правен режим на свободните безмитни зони.

4. Финансова администрация. Устройство и компетентност на финансовата администрация. Финансови правомощия на органите на държавна власт и държавно управление с обща компетентност. Специализирани органи на финансовата администрация.

5. Финансови правоотношения . Обща характеристика. Същност и структура на финансовите правоотношения. Организационни финансови правоотношения. Възникване и развитие на финансовите правоотношения. Юридически факти.

6. Финансова правосубектност. Субекти на финансовите правоотношения. Субектен състав, активни и пасивни субекти. Усложнения в развитието на финансовите правоотношения - промени във фактическите състави и страните.

7. Финансови актове. Обща характеристика, видове. Съотношение между индивидуалните финансови актове и индивидуалните административните актове по АПК.

8. Санкции, налагани за нарушения на финансовите правни норми- особености. Видове санкции. Принудителни административни мерки.

9. Финансови вземания. Финансови вземания и финансови задължения. Обща характеристика. Държавни финансови вземания. Системи за определяне размера на държавните вземания. Производство за определяне на размера на държавните вземания.

10. Прекратяване на финансовите правоотношения. Изпълнение на държавните финансови вземания. Видове изпълнение Срокове при изпълнението. Гаранции за изпълнение. Привилегии. Отсрочване и разсрочване на публични държавни вземания.

11. Принудително изпълнение на държавните финансови вземания. Органи,

предпоставки, способности. Производство по принудително изпълнение на публичните вземания. Публична продажба. Обща характеристика. Продажба чрез търг. Особени случаи на продажба.

12. Защита в процедурата по принудително изпълнение.

13. Други способности за погасяване на публичните вземания. Финансова амнистия, опрощаване, прихващане. Давност и преклузивни срокове.

14. Държавен финансов контрол. Нормативна уредба на държавния вътрешен финансов контрол. Статут и правомощия на контролните органи. Финансова инспекция. Разграничаване на финансовата инспекция от сходни правни институти.

15. Приключване на инспекционното производство, актове, функции. Мерки за въздействие, предприемани по повод констатирани слабости, нарушения и причинени вреди.

16. Имуществена отчетническа отговорност. Правен режим на имуществената отчетническа отговорност. Разграничаване на имуществената отчетническа отговорност от отговорността по ЗЗД. Субекти на имуществената отчетническа отговорност. Третите лица, като субекти на отговорността.

17. Предпоставки за възникване на имуществената отчетническа отговорност. Определяне размера на причинената вреда и нейната оценка. Основания за освобождаване от имуществената отчетническа отговорност.

18. Пълна, солидарна и бригадна имуществената отчетническа отговорност. Способи за погасяване на имуществената отчетническа отговорност. Плащане, възстановяване в натура. Прихващане. Опрощаване на задължението, сливане, погасителна давност.

19. Съдебно производство по осъществяване на пълната имуществената отчетническа отговорност.

20. Бюджетно право. Понятие и източници. Правна характеристика на бюджета. Елементи на бюджетната система. Бюджетно регулиране. Бюджетна класификация. Местни бюджети.

21. Бюджетен процес. Обща характеристика. Съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на държавния бюджет. Органи и тяхната компетентност.

22. Правен режим на бюджетните приходи. Понятие и видове бюджетни приходи. Правна характеристика на данъците. Видове данъци. Данъчна политика.

23. Статут и правомощия на Сметната палата. Актове, мерки за въздействие.

24. Правен режим на таксите. Понятие и нормативна уредба. Видове такси, съдебни такси. Определяне размера на таксите. Производство.

25. Митни сборове. Понятие и нормативна уредба. Видове мита. Митническа политика. Представителство по митническото право. Митническа

администрация. Статут и правомощия на митническите органи. Актове на митническите органи.

26. Въвеждане на стоките на митническата територия на РБ. Митнически направления. Митническа стойност. Митническо задължение. Възникване, обезпечаване и погасяване на митническото задължение. Митнически нарушения и наказания, особености

27. Банково право. Понятия и източници на банковото право. Банкови и небанкови финансови институции. Основни понятия на банковото право.

28. Правен режим на БНБ. Място на БНБ в банковата система. Устройство, управление и правомощия на БНБ. Банков надзор. Понятие. Надзорни правомощия на БНБ. Вътрешен банков контрол. Контрол върху търговските банки. Банков контрол върху големите и вътрешните кредити. Кредитни ограничения.

29. Правен режим на търговските банки. Учредяване. Собствен капитал, капиталова адекватност. Резерви. Органи на управление. Ликвидация на банките. Банкова несъстоятелност. Правен режим на влогонабирането. Правен режим на кредитирането.

30. Валутен режим, нормативна уредба, понятие за валутни ценности. Местни и чуждестранни лица. Правен режим на сделките и действията с валутни ценности. Валутен контрол, органи, правомощия, отговорност.

Библиография:

СТОЯНОВ, Иван. Финансово право, С., 2017,
КУЧЕВ, Страшимир. Финансово право, 2004, С., ЛиСтра
АНГЕЛОВ, А. Финансово право на Народна Република България. С., 1960.; 2 преработено изд. 1967; 3 преработено изд. С. 1970; 4 преработено изд. С., 1975.,
ЗЛАТАРЕВ, ХРИСТОФОРОВ. Финансово право на НРБ, С., 1983
Основна литература: АНГЕЛОВ. А., Милчо Костов. Финансов план и финансовоправна норма. С., Наука и изкуство. 1972.
ДИМИТРОВ, В. Въведение в банковото право, С., 1996.
КОСТОВ, М. Имуществена отчетническа отговорност, С., БАН, 1968 г.
КОСТОВ, М. Финансови правни отношения, С., Издателство на БАН, 1979 г.
КУЧЕВ, Стр. Акт за начет, С., 1999 КУЧЕВ, Стр. Митническо право. С., 1998
КУЧЕВ, Ю. Държавен финансов контрол. С.2010, АЛЕКСАНДРОВА, В. Бюджетен контрол, С.,2019, ГОЛЕМИНОВА, С. Финансови правни отношения в системата на публичните средства от европейските структурни и инвестиционни фондове, С., 2017, МУТАФОВ, К. Правосубектност и субекти

в данъчното право, Б, 2018, МУТАФОВ, К. Отговорност за чужд данъчен дълг, С., 2019.

АВРАМОВ, Й. Митнически и данъчен контрол, Сиела, 2002
АНГЕЛОВ. А. Преглед на съдебната, арбитражната и административната практика относно обекта на последващия финансов контрол. - Правна мисъл, 1965, № 1, 103-107. АНГЕЛОВ. А. Преглед на съдебната и административната практика по въпроса за лицата, които носят материална отговорност във връзка с упражнен последващ финансов контрол. - Правна мисъл, 1965, № 3, 78-84.
БОБАТИНОВ, М. Банково право-второ преработено и допълнено издание, С., 2000

ВЕЛИКОВ, В. Митническа територия. Митническа граница. С., 2000

ВЕЛИКОВ, В. Понятието "митническа зона" и правомощията на митническите органи. Административно правосъдие, 2000, №2

ВЛАДИМИРОВ, Р. Защита на финансово данъчната система от правонарушения, 2002
ГОЛЕМИНОВА, С., Евелина Димитрова. Ръководство по финансово право на Република България. С., Тилиа, 1996. 472 с.; 2. прераб. и доп. изд. със загл.: Финансово право. Ръководство. С., Сиела, 2001.

ДИМИТРОВ, В. Законова уредба на надзорната компетентност, упражнявана от органите на БНБ. Банков преглед, 1993. № 4.

ДИМИТРОВ, В. Легалното определение за банка според ЗБКД. Съвр. право, 1995, № 2.

ЗИНОВИЕВА, Д. Компетентност на административните органи. С., 2000

ИВАНОВ, К. Валутно законодателство. Сиби. С., 2000
КУЧЕВ, Стр. Финансова дисциплина. С., Наука и изкуство, 1984

ЛАЗАРОВ, К. Недействителност на административните актове. С., 2000
ЛАЗАРОВ, К. Принудителни административни мерки, С., 1981

ЛАЗАРОВ, К. За съответствието на административния акт с целта на закона. С., 1990

ПЕНОВ, С. Методи за избягване на международното двойно данъчно облагане. Сп. Търговско право, кн. 3/4. С., 1996

ПЕТКАНОВ, Г. Правен режим на банковата тайна. - Банки, пари, инвестиции, 1994, № 6, 31-36.

МЛАДЕНОВ, П. Митническо представителство и агентиране. Същност, особености, форми, източници, С., 2000., МУТАФОВ, К. Правосубектността във финансовото право, сп. Юридически сборник на БСУ, 2017,
РУСЧЕВ, И. Лицензии за извършване на банкова дейност, Пазар и право, кн. 3/2000.

СИМЕОНОВ, А. За новата правна уредба на митните сборове – Съвременно право, 2000, №1

СИМЕОНОВ, А. Издаване и обжалване по административен ред на постановленията за принудително събиране на публичните държавни вземания, издавани от митническите органи. Съвременно право, 2000, №6
СИМЕОНОВ, А. Източници на митническото право. Правна характеристика на „митните сборове”. Мита и такси с равностоеен ефект. Възникване на митническото задължение. Длъжник по митническото правоотношение. – Бюл. на асоциацията на прокурорите в България, 2011, № 2, СТОЯНОВ, Ив. Механизъм на управление на публичните финанси. С., 2011
СТОЯНОВ, П. Финансова наука. [Кратък курс]. Бюджет и публичен кредит. С., печ. Радикал, 1920.

СТОЯНОВ, П. Бюджетът на съвременната държава. С., 1938 г.
ХРИСТОЗОВ, Хр. Данъчните нарушения, Сиби, С., 2010г.

ЧАСТ 2. ДАНЪЧНО ПРАВО

1. Обща характеристика на Данъчното право. Предмет и метод на правно регулиране. Данъчното право в правната система на Република България - разграничение и съотношение с другите правни отрасли. Източници.
2. Понятие и правна характеристика на данъците. Принципи на данъчното облагане. Сравнение с други държавни вземания. Видове данъци. Данъчна политика.
3. Основни понятия в данъчното право. Субект и обект на облагане, данъчна основа, данъчно събитие, дата на възникване на данъчното събитие, данъчна ставка. Данъчни привилегии.
4. Данъчни правни норми. Същност, структура, видове. Действие на данъчноправните норми, по време, място и спрямо лицата. Тълкуване на данъчни правни норми. Попълване на непълноти в данъчните закони.
5. Данъчни правоотношения. Обща характеристика. Същност и структура. Видове данъчни правоотношения. Юридически факти и фактически състави.
6. Субекти на данъчните правни отношения. Данъчна правосубектност. Субектина данъчните задължения. Видове субекти. Основни права и задължения на данъчните субекти.
7. Усложнения в субектния състав на Данъчните правоотношения. Представителство, правоприемство. Прехвърляне на данъчни задължения. Отговорност за чужд данъчен дълг. Солидарна отговорност.
8. Усложнения във фактическия състав при данъчното облагане. Заобикаляне на данъчния закон. Сделки между свързани лица. Симулация. Други усложнения.

9. Данъчна регистрация. Същност и предназначение на регистрацията. Видове данъчна регистрация. Процедура по данъчна регистрация. Регистри.

10. Национална агенция за приходите. Статут и правомощия на органите по приходите. Актове за установяване на данъчни задължения, издавани от органите по приходите – обща характеристика, особености.

11. Данъчни задължения, модалитети. Изпълнение на данъчни задължения. Видове изпълнение. Доброволно изпълнение. Отсрочване и разсрочване на данъчните задължения.

12. Гаранции при изпълнение на данъчните задължения. Обезпечителни мерки. Привилегии.

13. Принудително изпълнение на данъчните задължения, органи, компетентност, предпоставки, способности. Производство по принудително изпълнение. Защита в производството по принудително изпълнение.

14. Други способности за погасяване на данъчните задължения. Амнистия, опрощаване, погасителна давност, преклузивен срок. Прихващане.

15. Данъчен процес. Обща характеристика. Нормативна уредба, принципи. Видове производства. Участници, субекти и страни в процеса. Права и задължения.

16. Данъчно-осигурителен контрол – обща характеристика, същност и значение, видове. Данъчна ревизия – същност, видове, правомощия на органите по приходите в ревизионното производство. Доказателства и доказателствени средства.

17. Актове издавани във фазата на данъчно-осигурителния контрол – обща характеристика, производство. Условия за действителност.

18. Обжалване на ревизионните актове по административен ред, правомощия на решаващия орган. Обжалване по съдебен ред, касационно обжалване.

19. Изменение на влезли в сила ревизионни актове. Отмяна на влезли в сила решения по данъчни дела.

20. Данъчни нарушения и наказания. Видове данъчни нарушения. Производство по реализиране на административнонаказателна отговорност за извършено данъчно нарушение, принудителни административни мерки.

21. Правен режим на корпоративното подоходно облагане. Обща характеристика, нормативна уредба. Субекти и данъчно задължени лица. Обекти на облагане. Териториален обхват на закона.

22. Обект на облагане с корпоративен данък, субекти. Общи правила за определяне на данъчната печалба. Данъчни облекчения, пренасяне на данъчната загуба. Авансови вноски. Деклариране и внасяне на данъка. Преотстъпване на данъка.

23. Данък върху разходите. Данъци, удържани при източника, алтернативни данъци. Обща характеристика, особености, обекти и субекти на облагане.
24. Правен режим на данъците върху доходите на физическите лица – обща характеристика, нормативна уредба, принципи на облагане, субекти. Облагаеми и необлагаеми доходи. Данъчна основа. Привилегии.
25. Определяне на данъчната основа от доходи от трудови правоотношения, доходи от стопанска дейност, доходи от продажба и замяна на недвижимо и движимо имущество, доходи от наем, рента и аренда. Деклариране.
26. Местни данъци и такси – обща характеристика, Нормативна уредба, правомощия на органите на местно самоуправление, местна власт и на служителите в общините във връзка с данъчното облагане.
27. Правен режим на данъка върху недвижимите имоти. Обща характеристика. Субекти и обект на облагане и данъчна оценка. Деклариране на имота. Внасяне на данъка.
28. Правен режим на данъка върху наследствата. Обща характеристика. Субекти и обект на облагане и оценка върху имуществото. Деклариране и внасяне на дължимия данък, освобождаване.
29. Правен режим на данъка при придобиване на имущества. Обща характеристика. Субекти и обекти на облагане. Деклариране и внасяне на данъка, освобождаване.
30. Правен режим на данъка върху превозните средства. Обща характеристика. Субекти и обекти на облагане. Деклариране, освобождаване. Патентен данък.
31. Правен режим на данъка върху добавената стойност. Обща характеристика, нормативна уредба. Субекти и обекти на облагане. Данъчна регистрация, видове.
32. Механизъм на данъка върху добавената стойност. Начисляване на данъка. Данъчен кредит. Право на приспадане на данъчния кредит. Определяне на резултата за данъчния период – данък за внасяне и данък за възстановяване. Документация и отчетност.
33. Правен режим на акцизите. Обща характеристика, нормативна уредба. Субекти и обект на облагане. Данъчна регистрация. Специфични разпоредби. Внасяне на данъка. Документация и отчетност.
34. Международно двойно данъчно облагане. Способи за избягване на двойното данъчно облагане. Международни спогодби за избягване на двойното данъчно облагане. Обща характеристика.

Библиография:

• ПЕТКАНОВ, ГЕОРГИ . Данъчен процес. С., Тилиа, 1996 СТОЯНОВ, ИВАН. Данъчно право и данъчен процес, 2012, С., Феня СТРАШИМИР КУЧЕВ, ЮРИЙ КУЧЕВ. Данъчно право, С., 1997 Основна литература: ДИМИТРОВА, ЕВЕЛИНА. Правен режим на данъка върху добавената стойност. С., 2010 ДИМИТРОВА, ЕВЕЛИНА. Сравнителноправни аспекти на облагането с ДДС, С., 2011, МУТАФОВ, К. Специални режими на облагане по реда на ЗДДС, С., 2013г., КАРАНИКОЛОВ, ЛЮБЕН. Данъчният облагателен акт., С.1995 КУЧЕВ, СТРАШИМИР. Данъчен ревизионен акт. С., 2000 КУЧЕВ, СТР. Данъчно изпълнително право. С., 2000. КУЧЕВ, ЮРИЙ. Автономия на данъчното право, С., 2002. ЛАЗАРОВ, КИНО. Недействителност на административните актове. С., 2000 ЛАЗАРОВ, КИНО. Принудителни административни мерки, С., 1981 ЛАЗАРОВ, КИНО. За съответствието на административния акт с целта на закона. С., 1990 МИНКОВА, ГАНЕТА. Данъчни задължения, Сиела., С., 2012, ЧИЛОВА, Н. Правен режим на данъчната ревизия, С. 2013, АЛЕКСАНДРОВА, В. Приходна администрация. Събиране на публичните държавни вземания, С., 2011, ДУЛЕВСКИ, С. Понятието за място на стопанска дейност в международното и българското данъчно право, С., 2018, ГЕОРГИЕВ, Б. Касационно производство в административното правосъдие, Б. 2017, МУТАФОВ, К. Правосубектност и субекти в данъчното право, Б. 2018, МУТАФОВ, К. Актове за установяване на данъчни задължения, Б. 2014, МУТАФОВ, К. Отговорност за чужд данъчен дълг, С. 2019, МУТАФОВ, К. Принципът за законоустановеност на данъците, сп. Общество и право, бр. 6/2018г. , МУТАФОВ, К. Ревизионният акт - същност особености, сп. Правна мисъл бр. 2/ 2014, МУТАФОВ, К. Практиката на Съда на Европейския съюз като източник на данъчното право., Научна конференция с международно участие " Право и интернет" - Юридически Сборник на ЦЮН при БСУ, том XXIII, 2016, МУТАФОВ, К. Доставка като обект на облагане по реда на ЗДДС, научна конференция ЮЗУ. Право, управление и медии през XXI век. Издание на ЮЗУ "Неофит Рилски"., 2012, МУТАФОВ, К. Правна същност на АУЗД, Правна мисъл, бр. 3/ 2013, МУТАФОВ, К. Недействителност на АУЗД при неспазване на срока по чл.109 от ДОПК, сп. Правна мисъл, бр. 2/2017, ГОЛЕМИНОВА, С. Предизвикателствата пред държавите членки и кандидатките за членство в ЕС в областта на данъчното облагане и финансовото право С. 2019, КОРНЕЗОВ, А. Отговорност на държавата за неспазване на правото на ЕС, С., 2012, ПЕТКАНОВ, Г. Данъчен процес. С., Тилиа, 1996 ПЕТКАНОВ, Г. Изпълнение на данъчните задължения. Финанси, 1995, №3 ПЕТКАНОВ, Г. Обезпечителни мерки в данъчния процес. - Съвр. право, 1995, № 4 ПЕНОВ, С. Правото на ЕС и преките данъци на държавите членки. С., 2011 г. ПЕНОВ, С. Правен режим на корпоративното подоходно облагане. Аспекти на хармонизацията с правото на Европейския

съюз. - СУ. Юридически факултет. 2000. ПЕНОВ, С. Методи за избягване на международното двойно данъчно облагане. Сп.Търговско право, кн.3/4. С., 1996 ПЕНОВ, С. Понятие за международно двойно данъчно облагане.. Сп.Финансоводанъчен контрол,кн.8. С., 1996 ПЕНОВ, С. Правен режим на спогодбите за избягване на международното двойно данъчно облагане. Данъчен наблюдател,кн.1.С., 1999 ПЕНОВ, С. Избягване на международното двойно данъчно облагане на доходите и имуществата чрез норми на националното данъчно право. Административно правосъдие, кн.3. С., 1999 ПЕНОВ, САСО. Конституционните промени в организацията на местните данъци и измененията на Закона за местните данъци и такси. - Администр. правосъдие, 2008, № 2, 41-48. ПЕНОВ, С. Обжалване на ревизионните актове по Данъчно- осигурителния процесуален кодекс по административен ред. - De jure, 2010, № 1, 31-37. СТОЯНОВ, П. Данъчно право, С., Издателство на БАН. 1994 г. СТОЯНОВ, П. Данъчният деликтС., 1942 г. СТОЯНОВ, П. Тълкуването на данъчните закони, С. 1940 г. ХРИСТОЗОВ, Х. Данъчните нарушения, С., 2010 г.

Съставил: доц. д-р Красимир Симеонов Мутафов